

Kulturni vesoljski program

Kulturno središče evropskih vesoljskih tehnologij, Vitanje

Miha Turšič

Maj 2013

Vizija/

KSEVT se znotraj obstoječe strukture vesoljskih programov prepozna kot organizacija, ki **razvija okvir kulturnega vesoljskega programa** ter spodbuja njegovo umeščanje v obstoječe dejavnosti raziskovanja vesolja in razvoja kulture. Skozi svojo dejavnost omogoča razvoj teoretičnega, metodološkega in praktičnega okvirja za razvoj **kulturalizacije vesolja** in **kompozita umetnosti in znanosti**. Umetniški, znanstveni in vesoljski javnosti omogoča vspostavljanje dialoga namenjenega širšemu kulturnemu razumevanju vloge človeka v vesolju. Širši javnosti pa omogoča dostop do razumevanja kulturne dimenzije človeškega delovanja v vesolju.

KSEVT skozi svoje delovanje omogoča **sistematično izvajanje umetniških praks v vesolju**.

KSEVT s svojim objektom in programom služi kot **nacionalno identifikacijsko orodje** v kulturi, izobraževanju, turizmu in zunanji politiki.

Program dela/

Osrednje dejavnosti KSEVT so **raziskovanje in razvoj na področju kulturalizacije vesolja, manifestacija kulturnih aplikacij** ter **izobraževanje otrok**.

Raziskovanje in razvoj se izvaja v obliki **Kompozitnih misij**, think-tank rezidenčnega programa. Umetniški, humanistični in kulturni javnosti omogočamo dostop do raziskovanja vesolja, vesoljski javnosti pa dodatno razumevanje človeškega delovanja v vesolju. V program se vključuje post-doktorske študente in raziskovalce, ki s pomočjo mentorjev iz akademskih in vesoljskih inštitucij z različnimi metodologijami raziskujejo skupne teme kulturalizacije vesolja. Na omenjenem področju že sodelujemo z ZRC-SAZU (Ljubljana), Inštitutom za zgodovino znanosti in tehnologije (Moskva), Centrom za usposabljanje kozmonavtov (Zvezdno mesto). Letno načrtujemo izvedbo dveh kompozitnih misij, ki bodo trajale po 3-4 mesece, vključevale 4-6 raziskovalcev in do 10 gostujočih strokovnjakov. Načrtovane teme so Vesoljski vid (2014), Tehnološka emancipacija (2014), Orbitalna obdajanje (2015), ...

V sodelovanju s strokovnjaki iz vseh področij kulturalizacije vesolja se omogoča razumevanje sicer abstraktnih in težko dostopnih spoznanj umetnosti, znanosti in vesolja. Spoznanja se manifestira v obliki **Informansov** - razstav, knjig, filmov, dogodkov, predavanj in simpozijev.

Ena od osrednjih dejavnosti KSEVT je izobraževanje otrok in mladostnikov o vesoljskih praksah. Sklop **Orbitalne emisije** obsega neformalne izobraževalne prakse in prenos znanja iz orbite v vsakdanje življenske in delovne prakse. Za osnovne in srednje šole organiziramo šolske dneve. V naslednjem koraku pa bomo omogočili tudi izobraževanje pedagogov.

Posebno pozornost v KSEVT posvečamo izjemnim posameznikom, rojenih v sloveniji ali slovenskega rodu, ki so oz. še vedno delujejo v polju vesoljskih tehnologij in znanosti. Zbirka **Slovenski vrhovi** omogoča obiskovalcem vpogled v biografije in delo teh izjemnih posameznikov.

Ukvarjanje z vesoljem je samo po sebi presežek človeškega napora, zato ustvarjamo zbirko **Zakladi modernosti**, kjer zbiramo znanstvena in umetniška dela, ki so ključno vplivala na razvoj človeškega mišljenja.

Zavod KSEVT v sodelovanju z občino Vitanje in lokalno skupnostjo razvija lokalne kulturne, izobraževalne in turistične dejavnosti namenjene lokalni in regionalni skupnosti.

Projekti 2013/

V letu 2013 se v sklopu Slovenski vrhovi in Zakladi modernosti osredotočamo predvsem na niz manifestacij vezanih na delo **dr. Antona Mavretiča**, ki se že štirideset let ukvarja z razvojem vesoljskih tehnologij in je med drugim sodeloval pri razvoju **največjega dosežka človeštva**, pri projektu Voyager. Pripravljamo razstavo o njegovem delu, misiji Voyager ter vprašanju umetnosti v največjih globinah vesolja. O dr. Mavretiču pripravljamo tudi dokumentarni film. Vse skupaj nastaja v sodelovanju s številnimi mednarodnimi strokovnjaki (zgodovinarji, kustosi), inštitucijami (MIT Museum, Cambridge; Air & Space Museum, Washington D.C.; RTV Slovenija, Ljubljana; ...) ter avtorji oz. izvajalci.

Osredotočamo tudi na **50. obletnico poleta prve ženske v vesolje**, kozmonavtke Valentine Tereškove. Njenega obiska se ne bo dalo izvesti, upamo pa da bomo uspeli dobiti intervju. V nizu Intertekst astronavtka kozmonavtka izvajamo serijo dogodkov, ki tematizirajo vlogo žensk v vesoljskih programih.

Novembra 2013 bomo izvedli prvo mednarodno konferenco na temo kulturalizacije vesolja **Out of the Cradle**.

Projekti 2014/

V letu 2013 začnemo priprave na naslednjo **veliko razstavo Vesoljski vid**, ki bo tematizirala uporabo vesoljske tehnologije za gledanje v globino vesolja in nazaj na zemljo. Otvoritev je predvidena za september 2014 in bo trajala do septembra 2016.

V začetku leta 2014 bomo izvedli **prvo raziskovalno Kompozitno misijo** ter **testno produkcijsko Kompozitno misijo**, na temo Vesoljskega vida. V Vitanju bomo za tri mesece gostili štiri mlade raziskovalce in številne mentorje ter gostujoče predavatelje.

V sklopu Slovenski vrhovi bomo v letu 2014 obravnavali **delo inženirja dr. Dušana Petrača**.

Novembra 2014 nameravamo izvesti vsakoletno mednarodno konferenco na temo kulturalizacije vesolja **Out of the Cradle**, kjer se bo zbrala ciljna svetovna umetniška in znanstvena skupnost.

V letu 2014 začnemo z aktivnostmi vezanimi na sodelovanje na **Evropski prestolnici kulture Mons 2015**.

Poročilo o dosedanjem delu/

Zavod KSEVT se od svoje ustanovitve novembra 2010 uveljavlja na svetovnem zemljevidu inštitucij, ki delujejo na preseku umetniške, znanstvene, kulturne in vesoljske tematike. Ključna dosežka sta **odprtje objekta KSEVT v Vitanju** z razstavo o Hermanu Potočniku Noordungu ter **vzpostavljanje Kulturnega vesoljskega programa**.

Za arhitekturo objekta in postavljeno razstavo je KSEVT prejel **nagrado Trend, Plečnikovo nagrado** ter **nominacijo Mies van der Rohe**. Od septembra 2013 je bilo že **več kot 15.000 zadovoljnih obiskovalcev** in potencialom okoli 30.000 obiskovalcev na leto. Redno se **izvaja šolske izobraževalne dneve** za osnovne in srednje šole.

Pripravljen je Kulturni vesoljski program, ki se posveča **kulturalizaciji vesolja** in **kompozitu umetnosti in znanosti**. KSEVT obstoječim vesoljskim programom dodaja umetniške in humanistične metodologije in prakse. V sodelovanju z mednarodnimi partnerji se vzpostavlja vmesnik med vesoljskimi in umetniško/humanističnimi inštitucijami, kar bo omogočilo širši evropski in svetovni javnosti popolnoma novo kvaliteto razumevanja vloge človeka v vesolju.

Ključni dosedanji dogodki/

Razstava ob 50 letnici poleta Jurija Gagarina v vesolje (April 2011), **Izgradnja objekta KSEVT** (2009 - 2012), **Otvoritev objekta KSEVT** (september 2012), **Otvoritev razstave Herman Potočnik Noordung: 100 monumentalnih vplivov** (September 2012), **120 letnica rojstva Hermana Potočnika Noordung** (December 2012), **Obisk astronautke Sunite L. Williams v Sloveniji** (Maj 2013)

Dosedanje OŠ in SŠ/

OŠ Gorica Velenje, OŠ Vitanje, 3. OŠ Slovenj Gradec, OŠ Ljubno, OŠ Gorica Velenje, OŠ Petrovče, OŠ Sveta Ana, OŠ Domžale, OŠ Poljčane, OŠ Štore, OŠ dr. Jožeta Pučnika Črešnjevec, OŠ Frankolovo, OŠ Šentjur, OŠ Oplotnica, OŠ Šentjanž pri Dravogradu, OŠ Mislinja, OŠ Pohorskega bataljona, OŠ Mozirje, OŠ ob Dravinji, OŠ pod goro, OŠ Toneta Čufarja, OŠ Šalek Velenje, OŠ Domžale, OŠ Loče, OŠ Valentina Vodnika / Gimnazija Slovenske Konjice, Celje Center, Šolski center za pošto, Srednja lesno tehnična šola, Umetniška gimnazija, SŠGT Celje, ŠC Zreče, ŠC Kranj, Gimnazija Moste, Gimnazija Sežana, Gimnazija Brežice, Gimnazija Antona Aškerc, Gimnazija Velenje, Gimnazija Šentvid, Srednja gradbena Maribor, Gimnazija Ptuj, Gimnazija Ravne, Srednja ekonomsko trgovska šola Zagorje, Srednja šola Ptuj

Medijski odzivi/

“Več kot samo stavba, ki je sama po sebi velikansko delo konceptualne umetnosti. Je edinstvena institucija namenjena kulturalizaciji vesolja.” Marie Lechner, Liberation

“Kot arhitektura in postgravitacijska vsebina je odprtje Ksevta ne le najsvetlejši dogodek tega leta, ampak verjetno kar celotnega poosamosvojitvenega obdobja pri nas.” Jela Krečič, Delo

“Prvič po osamosvojitvi pred več kot dvema desetletjema, smo priča odločni predstavitvi nacionalne kulture in znanosti skozi arhitekturo, da se lahko prepričamo, kakšno moč ima njen lasten medij. Ta stavba morda naznanja, da država počasi prehaja v zrelejše obdobje.” žirija Plečnikove nagrade

“Prvovrstno državotvorno dejanje, ob zavedanju, da ostanejo kulture brez spomenikov v zgodovinskem prostoru neme. Je hkrati dokaz, da je mogoče sanjati, razmišljati in graditi tudi izven okvirov danega in možnega. Vendar je Ksevt mnogo več kot samo spomenik in muzej. Je edinstvena institucija namenjena kulturalizaciji vesolja.” žirija Plečnikove nagrade

Delo (22. 4. 2013), Siol (22. 4. 2013), Dnevnik (22. 4. 2013), Večer (3. 10. 2012), Liberation (19. 9. 2012), Die Zeit (13. 9. 2012), Der Standard (12. 9. 2012), Siol (7. 9. 2012), RTVSLO (7. 9. 2012), Dnevnik (7. 9. 2012), Delo (7. 9. 2012), RTVSLO (6. 9. 2012), Delo (6. 9. 2012), STA (5. 9. 2012), RTVSLO (4. 9. 2012), Delo (4. 9. 2012), Delo (1. 8. 2012), Siol (29. 7. 2012), Delo (19. 6. 2012), RTVSLO (19. 4. 2011), RTVSLO (6. 4. 2011)

Sodelovanja/

Dosedanja sodelovanja/ Center Jurija Gagarina za usposabljanje kozmonavtov, Zvezdno Mesto; Ruska akademija znanosti, Moskva; Državni muzej kozmonavtike Konstantina E. Ciolkovskega, Kaluga; Smithsonian Air and Space Museum, Washington D.C.; The Stanley Kubrick Archive, London; Hermann Oberth Raumfahrt Museum, Feucht; Technisches Museum, Wien; Archiv der Technischen Universität, Wien; Kriegsarchiv, Wien; Povijesni i pomorski muzej Istre, Pula; Muzej novejše zgodovine Slovenije, Ljubljana; Muzej novejše zgodovine Celje, Celje; Pokrajinski muzej Koroške, Slovenj Gradec; Pokrajinski muzej Maribor, Maribor, Slovenska kinoteka, Ljubljana; Mestni muzej Ljubljana, Ljubljana; Seaway, Begunje;

Načrtovana kulturna sodelovanja/ Evropska prestolnica kulture MONS 2015, Mons; rOg-media, Berlin; RIXC The Centre for new media culture, Riga; Bandits Mages, Bourges; Asia-Europe Foundation, Singapore; European Cultural Foundation, Amsterdam; Allianz Kulturstiftung, Berlin; Akademie der Künste der Welt, Köln; UNESCO, Paris;

Načrtovana znanstvena sodelovanja/ North-West Interregional Public Organization of the Russian Federation of Cosmonautics Federation, St. Petersburg; Space Adventures, Moskva; MIT Museum, Cambridge;

Načrtovana izobraževalna sodelovanja/ Univerza v Novi Gorici, Nova Gorica; Center for Image Science - Danube University Krems, Krems; Kunsthochschule für Medien Köln, Köln; Interface Culture Lab, University of Art and Industrial Design, Linz;